

A 37. OTDK

MŰVÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTUDOMÁNYI SZEKCIÓ FELHÍVÁSÁNAK

2. SZÁMÚ MELLÉKLETE

Cím: Ami megmaradt

A szerző neve: Makleit Fanni

Intézmény, kar: Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Bölcsészettudományi és Művészeti Kar, Képzőművészeti és Művészetelméleti Intézet

Szak, specializáció, évfolyam: Grafikusművész szak, Képgrafika specializáció, V. Évfolyam

Témavezető neve, tudományos fokozata, beosztása: Molnár Zsolt, művésztanár

Az utóbbi két évben a megtapasztalt tereink identitásformáló erejével foglalkoztam. Monumentális fa-és linóleummetszet sorozataimban az emlékezés és a nosztalgia pszichológiai mechanizmusát vizsgáltam egyéni és közösségi szinten, különös tekintettel kitérve emlékeink esztétizálásának kérdéskörére. Metszeteim készítése során tapasztalt intenzív, majd lenyugtató munkafolyamatok a nosztalgia érzéséhez kapcsolható elengedés és elfogadás működését tükrözik. Az alkotói folyamat számomra egy meditatív folyamat, amely a lélek mélyére hatol.

Az „Ami megmaradt, 2024” című 5 x 1,5 méteres monumentális és részletgazdag panorámaképem az emlékezés pszichológiai jelenségével foglalkozik egyéni és közösségi szinten egyaránt, ahol a múlt és a jelen interakciója elevenedik meg. Grafikám két azonos méretű linóleumdúcból áll össze, így kettős értelmezésű: egy teljes képként is megjelenik, de külön-külön is olvasható.

A metszetem Aldebrő községhez kapcsolódik. Az anyaggyűjtést tavaly januárban kezdtem az úgynevezett “terepmunkával”, amikor bejártam a település fontos helyszíneit a helyi lakosok segítségével. Beszélgettem velük a község történetéről és közben számos fényképet készítettem. Gyűjtésemben megörökítettem a Szkíta park famunkáit, a cipészházat, a

polgármester fészere, a helyi borospince kellékeit, a község temetőjét és a horgásztanyát is, ami az évente ismétlődő nyári művésztelepünk helyszíne volt. Ezek mind-mind olyan helyszínek voltak, amelyek a község számára, illetve számomra is, emlékekkel telítettek.

A fotók felhasználásával készült digitális terv kidolgozása során nem követtem a kronológiai vagy földrajzi sorrendet; szabad asszociációk mentén, montázs elvvel dolgoztam. Az emlékezés folyamata is hasonlóan zajlik: egy emlék felidézése újabbakat hív elő, és így rajzolódik ki a teljes emléktérkép a gondolatainkban. Az Adobe Illustrator-ben végzett tervezés során arra törekedtem, hogy a legjobban sikerült fényképekből a lehető legtöbb fontos elemet sűrítsem bele egy jól felépített, fiktív kompozícióba. Olyan látványvilág megalkotására törekedtem, amely bár megkérdőjelezi a helyszín valóságát, mégis olyan benyomást kelt, ami a község teljes auráját tükrözi. Az aprólékosan kidolgozott, változatos felületeket különféle ecseteszközökkel hoztam létre a digitális térben. A részletek alapos kidolgozása és a kompozíció méretarányos kialakítása körülbelül két-három hetet vett igénybe.

A méretarányos tervet ezek után tükörfordítottan kinyomtattam, A/4-es méretű lapokra feldarabolva és indigó segítségével a képeket egyesével átrajzoltam két hatalmas 2 x 1 méteres méretű művészlinóleumokra. A négy hétig tartó rajzos folyamat során a távoli, digitális térben megalkotott kép megelevenedett és kézzel fogható anyaggá vált.

Ezután következett az alkotás leghosszabb folyamata: a metszés. Ennek során az alkoholos filccel kimunkált vonal és folthálózat közötti "üres" részleteket mélyítettem ki. Mivel a linóleummetszet a magasnyomásos grafikai technikák közé tartozik, fontos, hogy a rajzolat emelkedjen ki a képből. Speciális vésőeszközeimmel hosszú utat jártam be a kép síkján, naponta több órát szánva az emlékek fizikális elmélyítésére. Ez a két hónapig tartó munkafolyamat nem csupán fizikai erőt és művészi energiát igényelt, hanem egy hosszú lelki utat is magában foglalt, mely során az emlékek feldolgozása művészi produktummá vált.

A hatalmas panorámametszet kézi nyomtatásának folyamata egy egész napot igényelt. Ennek folyamán először a papírtekercs méretre vágása és a nyomat térbeli pozicionálása történt, majd következett a dúc ofszettel való felfestékezése henger segítségével, majd a festék papírra történő átvitele egy speciális nyomtatókorong alkalmazásával. A kész kép falra történő applikálása is elengedhetetlen volt, hogy az archiválás és száradás zavartalanul

megtörténhessen, végül pedig a dúc alapos letakarítása következett. Maga a kézi nyomtatás egy több órás, fizikai munkát igénylő procedúra volt. Noha a papír domborodása előre sejteti a kép készülségi állapotát, a végeredmény és a nyomtatás sikeressége mégsem feltétlenül előre látható. Egy intenzív és izgalommal teli szakasszal zárul tehát a munka, amely néhány óra leforgása alatt láthatóvá teszi a hosszú hónapok elmélyült alkotói folyamatát.

Panorámametszetemről nemcsak teljes egészében, de részleteiben is érdemes szót ejteni, hiszen minden képelemet úgy alkottam meg, hogy azok jelentőséggel bírjanak. Kiemelt szerepet kapott Szűcs István vadszőlővel borított háza, amely a kép középpontjában helyezkedik el. Ez az életkép-részlet felidézi első aldebrői látogatásunk emlékét, amikor az idős úr házáról készítettem az egyik akvarellfestményemet. Ő, látva az alkotói folyamatomat, mesélni kezdett a munkájáról, majd megajándékozott a hozzá kapcsolódó régiségekkel. A festőnek tanult helyi lakos sokat mesélt nekem arról, hogyan oktatták a művészetet az ő idejében, és hogyan készítette saját alkotásait. Ecsetei, vásznai, művészeti könyvei és csendélettárgyai mind-mind fiatalkora emlékeit őrzik. Nem csupán régiségeket kaptam tőle, hanem azokat az emlékeket is, amelyek élete ezen szakaszából megmaradtak számára. A ház előterében megjelenítettem alkotói folyamatomat, miközben a művész úrtól kapott tárgyak vesznek körül. Ezzel nemcsak a művészi identitást szerettem volna hangsúlyozni, hanem azt is, hogy egy faluközösség lassú életritmusa felszabadítja az emberek alkotni vágyó lényét. E képrészlettel arra igyekeztem felhívni a figyelmet, hogy a kis közösség mennyire szoros kapcsolatot ápol a művészetekkel és egyetemünkkel, valamint, hogy a lakosok mindennapi életében mennyire jelentős szerepet tölt be az egyéni és a kulturális emlékezet.

A táj és az ábrázolt épületek nemcsak a község idilljét tükrözik, hanem azt is, hogy mi maradt meg ennek a közösségnek és mire lehetnek büszkéek. Aldebrő szépsége abban rejlik, hogy a városi látogató számára egyfajta időutazáson keresztül mutatja be a közösség tagjainak elköteleződését a régi hagyományok őrzése iránt, valamint az egymás iránti törődést, amely lassabb és a városi ember számára idillikusabb életformát reprezentál.

Emlékeink nem fekete-fehérek: gyakran esztétizáljuk, megváltoztatjuk, kiszínezzük őket. Ahogyan a képemen, úgy az elménkben is az emlékek nem egy objektív valóságot tükröznek, hanem egy sűrített, a valóságtól bizonyos pontokon eltérő, szubjektív élményt. Ezért csak úgy idézhetjük fel őket, ahogyan mi magunk megéltük. Az én esetemben emlékeim hatalmas teret

foglalnak el a lelkemben, és olyan részletességgel idézem fel őket, ahogyan az a képem kidolgozottságán is megmutatkozik.

Az alkotás minden egyes fázisa – a tervezés, az anyag metszése és a nyomat készítése – számomra meditatív, lassú és feldolgozó folyamat. Ez a kreatív tevékenység nem csupán az emlékezésről szól, hanem arról is, hogy alkotás során megteremtem a kapcsolatot a múlt és a jelen között, lehetőséget adva a közvetlen tapasztalásra és a mélyebb megértésre.

Emlékezésfilozófiám tehát nem csupán a múlt megörökítése, hanem egyfajta belső utazás is, amely hozzájárul a lélek gazdagodásához és az egyéni és a közösségi identitás megerősítéséhez. Munkám során az emlékezet nem csupán tárgyi emlékek raktározása, hanem a kulturális örökség és az emberi kapcsolatok mélyebb megértése, amely új értelmet ad az alkotói folyamatnak.